

Kulturnje a politisce angažowany młody Serb

Student stawiznow na Drježdžanskej Techniskej uniwersiće Alexander Pólk slědzi za swoje masterske džěło tuchwilu w Budyskim Serbskim instituće. W bibliotece zarjadnišća wužiwa młody Serb tež bohata paletu knihow.
Foto: Alfons Wićaz

Wón je młodžinski, čerstwy duch a wětrik sobu do iniciatiwneje skupiny za demokratisce legitimowane ludowe zastupnistwo Serbow – Serbski sejm přinjesł. Ze swojej stawizniskej a politiskej wědu wón nowe aspekty tutej iniciatiwje dawa. Jeho wosebity angažement tež kóždy začuwaše, dožiwjejo 25lětneho Worklečana Alexandra Pólka 5. septembra we wobłuku 1. Budyskeho demokratiskeho tydženja na zjawnym forumje z temu „Sejm dobudže na spěšnosći – zwažimy so na demokratiju“. Na nim je so wón sobu zasadźował, zo so prawa a zajimawa diskusija kaž tež sobudžěło młodych a staršich nimale 80 wobdźělnikow wuwijaše. Student wot 2010 na Drježdžanskej Techniskej uniwersiće, kotryž klětu w měrcu swój masterski studij zakónči, chce wědomostnje na polu stawiznow, tež serbskich, skutkować.

Sedžimój w bibliotece Budyskeho Serbskeho instituta. „Tule je jara wjele dotal njeznateho stawizniskeho materiala, kotryž wužiwam za swoje masterske džěło“, zhonju wot Alexandra Pólka. Dotalny džělowy titul rěka: „Die Geschichte der sorbischen Geschichtsschreibung in der DDR“. Poprawom njeje so wón do toho tak jara ze serbskimi stawiznami zaběrał. „To bě jedyn kolega w Drježdžanskim Pjenježnym kabineće, jako tam praktikum absolwowach, kotryž zhoni, zo sym Serb. Wón mje namołuweše, so ze serbskimi stawiznami zaběrać. Pola docenta dr. Mike Schmeitznera z Drježdžanskeho Hannah-Arendt-instituta napisach potom seminarne džěło wo Domowinje za čas NDR. Přez to dóstach lóšt, so dale hłubšo ze serbskimi stawiznami zaběrać, a tuž rozsudźich so za tajku temu. Klětu 30. měrcu mam masterske džěło wotedać.“ Zahoriće powěda Worklečan wo tym, kak při swojich slědženjach w Serbskim instituće stajnje zaso we wobłuku serbskich stawiznow na njeznate wěcy storči. Tole młodženca wabi, jeho samo čěri, přeco zaso něšto noweho wotkryć. Tohodla njeslědži jenož w Budyšinje, ale tež w Drježdžanach a Berlinje. K masterowemu džěłu stejitaj jemu jako hłowny korektor dr. Mike Schmeitzner a jako dalši z Budyskeho Serbskeho instituta stawiznar dr. Edmund Pjech poboku.

Alexander Pólk njeby ženje wěrił, zo so jónu takle za serbske stawizny a scyła za serbstwo hori. Swojemu bachelorowemu džěłu wěnowaše hišće antisksu temu. Ale jako dósta knihu dr. Měrcina Wałdy „Wie man seine Sprache hassen lernt“ do rukow, ju z wulkim zajimom přečita a zdobom nastork swojeho docenta, so do serbskich stawiznow zanurić, so pola njeho suk torhny. Nětko zaběra so samo tež ze serbskej literaturu, za čož njeměješe do toho ani zajima. „Sym spóznał, zo wona mi za spóznaće stawizniskeho wotběha tójšto sprosředkuje, dokož steji, kaž na přikład trilogija wo Feliksu Hanušu, w konteksće časa.“ Hdyž klětu swój studij z „Master of Arts“ zakónči, chce wón na tutym polu dale wědomostnje w Budyšinje abo Drježdžanach džělać.

Džensa so młody Serb druhy přez sebje samoho směje, hdyž na swój šulski čas we Worklecach a na Budyskim Serbskim gymnaziju wróco mysli. W lěće 1997 bě do Worklečanskeje šule zastupił. „Běch w šuli lěni. Sym pak hižo bórže započal wjele džěcacych a stawizniskich knihow čitać a samo so za

astronomiju zajmować. Rady hwězdy na njeju wobkedźbowach a wobdźiwach. W šuli bě mi pak někak wostudło. Sym často wučbu mylił.“

Jeho nan – po powołanju elektrikar, znaty gitarist a spěwar bywšeje serbskeje kapaly Kadenc – a jeho mać, opotra w Kamjencu, staj wobdarjenosć syna spóznałoj. Chcyštaj na kóždy pad, zo sej wón bórze disciplinu přiwuči. Tohodla staji nan swojemu tehdy wosomlětnemu synej alternatiwu, pódla šulskeho nadawka być z ministrantom abo wopytać klawěrnú wučbu. „Rozsudźich so za klawěr. Nochcych rano zahe jako ministrant slůžić.“ Starši bratr Christoph hižo akordeonowu wučbu wopytowaše a dyrbyeše k slůžbje přeco rano zahe stawać.

Alexander jědzeše tydžensce na klawěrnú wučbu k staršej priwatnej wučerce a zwučowaše doma w hudźbnej rumnosći nana spočatnje na keyboardze. Pozdžišo darištaj jemu staršej klawěr. Jako so po 5. lětniku w lěće 2001 na Budyski Serbski gymnazij poda, njebydleše w internaće, ale doma.

W lěće 2003 zetkaštaj so Alexander a jeho nan po kemšach w Chrósćicach z kantorom Handrijom Wjenkom z Prawoćic. „Nan bě pola njeho klarinetu hrać nawuknył.“ Jako kantor zhoni, zo dóstawa hólčec klawěrnú wučbu, so jeho woprašaja, hač nochcył tež na piščelach hrać. „Sym na to skromnje z haj wotmołwił.“ To bě rozsudny wokomik, zo poča so Worklečan hnydom za „kralownu instrumentow“ zajmować a so horić. Na gymnaziju njebyrješe pak wšitko tak chutnje. „Hrajach rady přestawkoweho clowna. Tři předmjety – sport, nabožinu a serbsčinu – njemějach rady a rěčach njerodnje serbsce. Ale w cyłku dźeržach swoju dwójku. Lubowach wosebje stawizny, matematiku a chemiju. Hrajach z lóštom w młodžinskim dźiwadle.“ Zdobom dyrbyeše tehdyši gymnazijast dale na klawěrnú hudźbu, zo by na Budyskej hudźbnej šuli pola wučerki Margitty Luttner technisce porjadnje instrument hrać nawuknył. To bě za piščelowe hraće jara wažne. Na to dźiwaše tež kantor Wjenk, kotryž bě Worklečana do swojeju rukow wzał. Staršej kupištaj synej samo elektriske piščele, zo by hólčec doma dale zwučował. Wšako wědžeše kantor swojich šulerjow wotpowědnje wužadac. „W jeho přitomnosći smědžach bórze na Božej mši w Chrósćicach někotre kěrlušy hrać.“ Po smjerći jeho wučerjy přewza dalše kublanje Alexandra Pólka kantor tachantskeje cyrkwy Friedemann Böhme.

Wot 2006 Worklečan kóždy njedzelu w Chrósćicach na němskich kemšach piščele hraje. Wón dźiwa na to, zo wosada kulturnje spěwa. „Wona dyrbi ze spěwanjom so derje, swjedžensce čuć. Za to je organist sobu hłownje zamołwity. Kultura słuša do Božeho domu.“ Tohodla sej přeco zaso nowe kěrlušy nazwučuje, zo by bohaty a kwalitatiwnje wysoki hudźbny poskitk měł. K tomu słušeja zdobom piščelowe twórby Johanna Sebastiana Bacha, Buxtehudeho a dalších znatych komponistow. Z Bachowej twórbu „Toccatu a fugu d-moll“ měješe młody muž tež zakładne zakončenje na instrumenće. Rady přijimuje wón wot porikow hudźbne přeća za jich kwas, štož měli pola njeho sčasom přizjewić.

Alexander Pólk přihotuje za klětu w meji swój kwas. Připódla praji, zo je jeho přećelka Marka jeho samo k tomu dowjedła, zo nětko stajnje na porjadnu serbsčinu dźiwa. „Chcu přichodnje za serbstwo skutownje dźělać.“

Tohodla wón aktiwnje w iniciatiwnej skupinje sobu dźěla. Za njeho su tuchwilne struktury w Serbach njeliberalne a njetransparentne. „Nimam nič přeciwo nawodnym wosobam Domowiny. Ale tuta je jeje politika njewotpowěduje bohužel našemu časej, našej towaršnosći.“ Alexander Pólk ma nadźiju, zo so něšto hiba. „Wšojedne hač dóndžemy k Serbskemu sejmej abo hač so wuwija wotpowědna trěbna reforma w Domowinje. Wažne je, zo docpějemy skónčnje tutón skok do liberalnosće“, sej wón na kóncu naju zetkanja přeje. Za to chce so jako přichodny stawiznar-wědomostnik nimo swojeho kulturneho angažementa jako organist w Božim domje sobu poľnje zasadźować.